

دبیران گرامی، دانش آموزان عزیز:

در هر بخش از این کتاب یک کتاب از نه کتاب درسی پایه ی ششم دبستان به شرح زیر مورد بررسی قرار گرفته است.

ریاضی

ارائه ی لینک فیلم های آموزشی شامل تدریس کامل و حل سؤالات و تمرین های کتاب درسی و نمونه سؤالات امتحانی
سؤالات و تمرین های آن
پاسخ به فعالیت، کار در کلاس و تمرین های کتاب درسی و ارائه ی نکات مفید برای حل تمرین ها و مسائل

علوم تجربی

پوشش کامل مطالب کتاب درسی در قالب پرسش و پاسخ تألیفی
پاسخ فکر کنید، آزمایش کنید، گفت و گو کنید و ...

فارسی

و نگارش

معنی واژگان کتاب درسی به صورت سطر به سطر
مشخص کردن واژه های مهم از نظر املا
توضیح نکات دستوری، نگارشی و ادبی
معنی کامل ابیات و متن های کهن
پاسخ کامل درک مطلب، درک و دریافت، درست و نادرست و ...

مطالعات

اجتماعی

پوشش کامل مطالب کتاب درسی در قالب پرسش و پاسخ تألیفی
پاسخ پرسش ها، فعالیت ها و کاربرگه های کتاب درسی

هدیه های

آسمان

پاسخ پرسش های کتاب درسی

آموزش قرآن

تفکر و پژوهش

کار و فناوری

پاسخ تمرین های کتاب درسی

از کلیه ی عزیزانی که این کتاب را انتخاب نموده اند تقاضا داریم، انتقادات و پیشنهادات خود را از طریق صندوق پستی ۳۷۷-۱۳۱۴۵ یا تلفن ۰۲۱-۶۴۲۰ با ما در میان بگذارند.
گروه مؤلفان

۱ جدول زیر، نشان‌دهنده‌ی تعداد دوچرخه‌ها و تعداد چرخ‌های موردنیاز برای تولید آنها در یک کارخانه‌ی دوچرخه‌سازی است. جدول را کامل کنید و به سؤالات پاسخ دهید.

تعداد دوچرخه‌ها	۱	۲	۳	۴	...	۸
تعداد چرخ‌ها	۲	۴	۶	۸	...	۱۶
رابطه‌ی بین تعداد چرخ‌ها و تعداد دوچرخه‌ها	1×2	2×2	3×2	4×2	...	8×2

- برای تولید ۱۰ عدد دوچرخه به چند عدد چرخ نیاز است؟
 - ۲۸ عدد چرخ برای تولید چند عدد دوچرخه مورد نیاز است؟
 - آیا امکان دارد برای تولید تعدادی دوچرخه ۱۹ عدد چرخ مورد نیاز باشد؟ خیر چرا؟ زیرا عدد ۱۹، از ضرب هیچ عددی در ۲ به دست نمی‌آید.
 - چه رابطه‌ای بین تعداد چرخ‌ها و تعداد دوچرخه‌ها وجود دارد؟
 - اگر تعداد دوچرخه‌ها را با \square و تعداد چرخ‌ها را با \bigcirc نمایش دهید، رابطه‌ی بالا را چگونه می‌توان نوشت؟
- $\bigcirc = \square \times 2$

نکته

به عددهای ...، ۱۴، ۱۲، ۱۰، ۸، ۶، ۴، ۲ اعداد زوج می‌گویند.

۲ با توجه به الگوی زیر، شکل پنجم را رسم و جدول را کامل کنید.

شماره‌ی شکل	۱	۲	۳	۴	...	۹
تعداد مربع‌ها	۱	۳	۵	۷	...	۱۷
رابطه‌ی بین تعداد مربع‌ها و شماره‌ی شکل‌ها	$(1 \times 2) - 1$	$(2 \times 2) - 1$	$(3 \times 2) - 1$	$(4 \times 2) - 1$	...	$(9 \times 2) - 1$

- چندمین شکل با ۲۳ مربع ساخته می‌شود؟
- بنابراین دوازدهمین شکل، با ۲۳ مربع ساخته می‌شود.

• آیا شکلی با ۲۸ مربع ساخته می‌شود؟ خیر

چرا؟ زیرا همان‌طور که از الگوی به دست آمده از جدول مشخص است، تعداد مربع‌های هر شکل، عددی زوج نیست درحالی‌که ۲۸ عددی زوج است.

• با توجه به الگوی بالا، رابطه‌ی روبه‌رو را کامل کنید.

• در رابطه‌ی بالا به جای تعداد مربع‌ها، \square و به جای شماره‌ی شکل، \bigcirc قرار دهید و رابطه را بنویسید.

$$\square = (\bigcirc \times \dots) - \dots$$

نکته

◀ به عدد‌های ... ، ۱۵ ، ۱۳ ، ۱۱ ، ۹ ، ۷ ، ۵ ، ۳ ، ۱ اعداد فرد می‌گویند.

صفحه ۳ کتاب درسی

کار در کلاس

۱ معلم از دانش‌آموزان خواست با رسم الگویی، اعداد زوج را نشان دهند. الگوی چند دانش‌آموز را در زیر می‌بینید. شکل بعدی هر الگو را رسم کنید.

محمد:

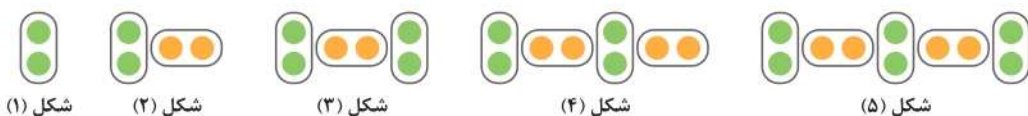
تعداد چوب‌کبریت‌ها در الگوی بالا برابر اعداد زوج است.

علی:

زبات در هر بار پرش روی محور، دو واحد به جلو می‌رود.

حسین:

تعداد دایره‌ها در الگوی بالا برابر اعداد زوج است.

پاسخ‌ها	پرسش‌ها
اندازه‌ی شهاب سنگ، سرعت برخورد شهاب سنگ با زمین و جنس خاکی که شهاب سنگ در آنجا با زمین برخورد می‌کند.	۱. چه عواملی بر عمق و قطر گودال‌های ایجادشده در اثر برخورد شهاب سنگ با زمین مؤثر است؟
نمی‌شود	۲. بر اثر سقوط شهاب سنگ به اقیانوس گودال ایجاد
هر چه اندازه‌ی شهاب سنگ بزرگ‌تر باشد، قطر گودال ایجادشده بزرگ‌تر خواهد بود.	۳. اندازه‌ی شهاب سنگ چه اثری در قطر گودال ایجادشده دارد؟
هر چه سرعت شهاب سنگ هنگام برخورد با زمین بیشتر باشد، قطر دهانه‌ی گودال ایجادشده، بزرگ‌تر خواهد بود.	۴. سرعت برخورد شهاب سنگ چه اثری روی قطر دهانه‌ی گودال دارد؟
بیشتری	۵. دو گلوله‌ی یکسان را از دو ارتفاع متفاوت رها می‌کنیم. گلوله‌ای که از ارتفاع بالاتری رها می‌شود، هنگام رسیدن به سطح زمین سرعت دارد.
دیرتر	۶. اگر دو جسم هم‌شکل از ارتفاع یکسان رها شوند، جسمی که سطح بزرگ‌تری دارد، به زمین می‌رسد.

صفحه ۳ کتاب درسی

آزمایش کنید

- سه ظرف پلاستیکی مانند شکل (صفحه‌ی ۳ کتاب درسی) بردارید.
 - تا سه چهارم حجم درون هر یک از ظرف‌ها به ترتیب و به‌طور جداگانه آب، خاک و گچ بریزید.
 - یک قطعه سنگ یا تیله بردارید و آن را از ارتفاع‌های گوناگون بالای یکی از ظرف‌ها رها کنید. چه چیزی مشاهده می‌کنید؟ در ظرف‌های خاک و گچ، گودال کوچکی به اندازه‌ی قطعه سنگ یا تیله ایجاد می‌شود ولی در ظرف آب، گودالی ایجاد نمی‌شود.
 - قسمت سوم آزمایش را برای ظرف‌ها و تیله‌های دیگر تکرار کنید. مشاهدات خود را یادداشت کنید.
- مشاهده می‌کنیم که هر چه تیله بزرگ‌تر باشد، قطر و عمق گودال ایجادشده بیشتر است. همچنین گودال ایجادشده توسط یک تیله در ظرف گچ، بزرگ‌تر از گودال ایجادشده توسط همان تیله در ظرف خاک است. این در حالی است که در ظرف آب، تیله فرو می‌رود و گودالی ایجاد نمی‌شود. در ضمن هر چه تیله از ارتفاع بیشتری رها شود، قطر گودال ایجادشده بزرگ‌تر خواهد بود.

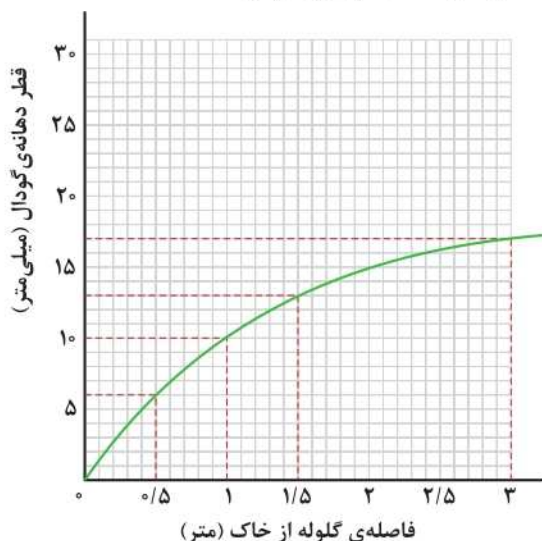
کاوشگری

- ۱ مشخص کنید چه چیزی را تغییر می‌دهید؟ ارتفاعی که تپله را از آن رها می‌کنیم.
 - ۲ چه چیزی را اندازه می‌گیرید؟ قطر دهانه‌ی گودال
 - ۳ چه چیزهایی را ثابت و یکسان نگه می‌دارید؟ اندازه‌ی تپله، جنس تپله، نوع خاک، وسیله‌ی اندازه‌گیری، فرد اندازه‌گیری‌کننده
- در یک ظرف پلاستیکی مقداری خاک نرم بریزید و سطح آن را صاف کنید. سپس یک گلوله‌ی فلزی را از ارتفاع یک متری رها کنید و قطر دهانه‌ی گودال را اندازه بگیرید.
- این آزمایش را با ارتفاع‌های گوناگون تکرار کنید و مشاهدات خود را در جدول زیر بنویسید.

قطر دهانه‌ی گودال (میلی‌متر)			شماره‌ی آزمایش
فاصله‌ی گلوله از خاک (یک و نیم متر)	فاصله‌ی گلوله از خاک (یک متر)	فاصله‌ی گلوله از خاک (نیم متر)	
۱۲	۹	۵	۱
۱۳	۱۰	۶	۲
۱۴	۱۱	۷	۳
۱۳	۱۰	۶	میانگین

- نموداری برای نشان دادن ارتباط بین فاصله‌ی گلوله تا خاک و قطر دهانه‌ی گودال رسم کنید.

واژه‌نامه

موزون: دارای وزن و آهنگ، آهنگین (هم خانواده: وزن)	خَلق: آفریده، مردم
قُمَری: پرنده‌ای خاکستری و کوچک‌تر از کبوتر	خالق: آفریننده
دفتن: در اینجا یعنی «کتاب»	سپاس‌داری: سپاس‌گزاری، شکرگزاری
معرفت: شناخت با علم و دانش (هم خانواده: عرفان، معروف)	افزاید: زیاد می‌کند (= می‌افزاید)
حکایت	غفلت: بی‌خبری، فراموش‌کاری (هم خانواده: غافل)
مشاجره: درگیری، دعوا، نزاع	مَرغزار: چمن‌زار، سبزه‌زار
آزرده: رنجیده	گردون: آسمان
آبادی: روستای آباد	زار: ناتوان، ضعیف
لغزید: سُرخورد	خیز: برخیز، بلند شو
حک کرد: تراشید (هم خانواده: حکاکی)	غنیمت شمار: فرصت را مناسب بدان
	جنبش: حرکت (جنبش باد: وزش باد)
	ربیع: بهار

املا

خالق / نعمت / پرستیدن / سپاس‌داری / افزایش / غفلت / گمراهی / مرغزار / غنیمت / ربیع / موزون / لاله‌زار / قُمَری / هوشیار / معرفت

این همه خلق را که شما بینید بدین چندین بسیاری، این همه را خالق است که آفریدگار ایشان است و نعمت بر ایشان از وی است، آفریدگار را باید پرستیدن و بر نعمت او سپاس‌داری باید کردن. این تعداد زیاد مردم را که شما می‌بینید، همگی خالق و آفریننده‌ای دارند که به آنها نعمت و روزی داده است. پروردگار را باید پرستید و از نعمت‌های او سپاس‌گزاری کرد.

اندیشه کردن اندر کار خالق و مخلوق، روشنائی افزایش اندر دل، و عظمت از این و ناندیشیدن، تاریکی افزایش اندر دل، و نادانی، گمراهی است.

فکر کردن در مورد کار پروردگار و آفریده هایش باعث معرفت و آگاهی دل و جان می شود و فراموش کردن این نعمت ها و فکر نکردن در مورد آنها باعث گمراهی دل و نادانی فرد می شود.

ابوعلی بلعمی، تاریخ بلعی

باد بهارِ دَردِ از طرفِ مَرغزار
باز به گردون رسید، نالی هر مرغ زار
باد بهاری از سمت چمنزار و زید. دوباره آواز هر پرنده ی کوچک و ناتوانی هم (از شوق) به آسمان رسید.

خیز و غنیت شمار، جنبش بادِ ربیع
نالی موزون مرغ، بوی خوشِ لاله زار
برخیز و از وزش باد بهاری، آواز آهنگین پرندگان و بوی خوش لاله زار، بهترین استفاده را بکن.

هر گل و گیاهی که در طبیعت وجود دارد، از خدا یاد می کند. بلبل و قمری چه می خوانند؟ از خدا یاد می کنند.
هر گل و گیاهی که در طبیعت وجود دارد، از خدا یاد می کند. بلبل و قمری چه می خوانند؟ از خدا یاد می کنند.
(آواز خواندن بلبل و قمری برای یاد کردن از خدا و شکرگزاری اوست.)

برگ در ختان سبز در نظر هوشیار
هر درقش دقتری ست، معرفت کردگار
در نظر انسان هوشیار و آگاه، حتی برگ درختان سبز نیز می تواند نشانه و راهنمایی برای شناخت خداوند باشد.
(برگ درختان مانند کتابی است که ما می توانیم خداشناسی را در آن بخوانیم.)

سعدی

صفحه ۱۲ کتاب درسی

درک مطلب

۱ به نظر بلعمی، چه چیزی سبب روشنائی دل می شود؟

اندیشیدن به نعمت های خداوند و سپاس گذاری کردن از او

۲ در شعری که خواندید، «گل ها» و «برگ ها» چه چیزی را یاد می کنند؟

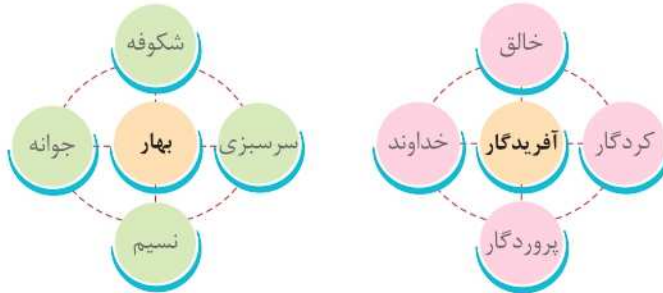
خدا را یاد می کنند.

۳ پیام مشترک بلعمی و سعدی چیست؟

دیدن نعمت ها و آفریده های خداوند، اندیشیدن به آن ها و سپاسگزاری از خدا.

۱ با توجه به متن درس، واژه‌های مرتبط با واژه‌ی نوشته شده را بنویسید.

۲ با توجه به متن درس، جاهای خالی را با واژه‌های مناسب کامل کنید.

- اندیشه کردن در کار خالق و مخلوق موجب روشنایی دل می‌گردد.
- باد بهاری از طرف مرغزار وزیدن گرفت.
- هر برگی از درختان نشانه‌ای از معرفت کردگار است.

۳ نوع جمله‌های زیر را مشخص کنید.

نوع جمله	نشانه‌ی نگارشی	جمله
امری	.	زیردرخت را نگاه کن
پرسشی	؟	برای سربلندی میهن عزیزمان چه کارهایی باید انجام دهیم
خبری	.	امروز بهترین دوستم جان مرا نجات داد
عاطفی	!	خدایا تو معرکه‌ای

۳ ضرب‌المثل «شکر نعمت، نعمت افزون کند» را در یک بند توضیح دهید.

وقتی انسان از خدا بابت نعمت‌هایش تشکر می‌کند و قدر آنها را می‌داند، خدا به خاطر سپاس‌گزاری او، نعمت‌های بیشتری به وی می‌بخشد. ما با استفاده‌ی خوب و مناسب و هدر ندادن نعمت‌های خدا می‌توانیم از او سپاس‌گزاری کنیم.

۱ از بین واژه‌های زیر، آنهایی را که با هم ارتباط دارند، در یک گروه قرار دهید.

معلومات افکار
فکر معلمان
تعلیم تفکر
تعلیمات متفکران

الف ← فکر، تفکر، متفکران، افکار (فکر)

ب

← تعلیم، تعلیمات، معلومات، معلمان (علم)

۲ مانند نمونه، واژه‌ها را کنار هم قرار دهید و هر تعداد که می‌توانید، واژه‌ی جدید بسازید و در جدول بنویسید.

اخلاق نیکو - اخلاق پسندیده - آداب رفتار - رفتار پسندیده - خالق زیبایی‌های آفرینش - رفتار نیکو - اخلاق نیک - رفتار نیک - شناخت اخلاق پسندیده - شناخت زیبایی‌های آفرینش - شناخت خالق

۳ الف) در جمله‌های زیر نهاد و فعل را مشخص کنید.

فعل	نهاد	جمله
می‌بینیم	ما	ما پدیده‌ها را خوب و دقیق می‌بینیم.
بشناسد	انسان	انسان باید خالق خود را بشناسد.
رسیده‌اید	شما	شما با تفکر درباره‌ی واژه‌ها، به نتایج تازه‌ای رسیده‌اید.

ب) جدول را کامل کنید.

هم خانواده	حروف مشترک	واژگان
محافظ، محافظه	ح ف ظ	حافظ، محفوظ
فکور، فکور	ف ک ر	تفکر، متفکر
محصول، محصل	ح ص ل	تحصیل، حاصل

پاسخ‌ها

پرسش‌ها

۱. انسان موجودی است و نمی‌تواند تنها زندگی کند. اجتماعی	
۲. چرا انسان نمی‌تواند تنها زندگی کند؟ زیرا انسان موجودی اجتماعی است و تنهایی برایش احساس ناخوشایندی است.	
۳. چرا ما انسان‌ها به دوست نیازمندیم؟ برای اینکه هم به دوستانمان محبت کنیم و هم اینکه مورد توجه و مهربانی دیگران قرار بگیریم.	
۴. احساس نیاز به برقراری ارتباط را چه کسی در ما قرار داده است؟ خداوند	
۵. خداوند در سرشت ما انسان‌ها میل به و و نیاز به با دیگران را قرار داده است. محبت کردن محبت دیدن - برقراری ارتباط	
۶. چرا انسان ذاتاً به دوستی و برقراری ارتباط و محبت نیازمند است؟ زیرا خداوند در سرشت و فطرت ما انسان‌ها میل به محبت کردن، محبت دیدن و نیاز به برقراری ارتباط با دیگران را قرار داده است.	
۷. یکی از فایده‌های صحبت کردن با دوست عاقل و صبور هنگام شادی‌ها و ناراحتی‌ها چیست؟ باعث می‌شود احساس سبکی و آرامش کنیم.	
۸. چهار فایده‌ی دوست خوب را بنویسید. ۱- لذت بردن از همنشینی و همفکری با او ۲- احساس سبکی و آرامش از طریق صحبت کردن با دوست عاقل و صبور و در میان گذاشتن شادی‌ها و ناراحتی‌ها ۳- یاری رساندن به ما هنگام مشکلات ۴- افزایش آگاهی‌ها و یادگیری چیزهای جدید با همنشینی و گفت‌وگو با او	
۹. چرا انتخاب دوست از موضوعات مهم زندگی انسان است؟ زیرا رفتار و اخلاق دوستان در ما تأثیر می‌گذارد و ما نیز تأثیراتی بر دوستان خود داریم.	
۱۰. آیا هر فردی را می‌توان برای دوستی و رفاقت انتخاب کرد؟ خیر، با هر کسی نمی‌توان دوستی کرد و همه‌ی افراد شایسته‌ی دوستی نیستند.	

۱۱. چرا باید در انتخاب دوست دقت کرد؟	زیرا گاه ممکن است یک دوست مسیر آینده و زندگی دوستش را به سوی موفقیت و سعادت تغییر دهد و گاه ممکن است در شرایطی، یک دوست موجب ناراحتی و سرشکستگی دوست خود شود.
۱۲. حضرت علی (ع) در نامه‌ی خود به فرزندشان امام حسن مجتبی (ع) در رابطه با ملاک‌های دوست چه فرموده‌اند؟	با نیکان همدلی و رفاقت کن تا از آنان باشی و از بدان جدا شو، تا از آنان نباشی.
۱۳. چرا باید کسی را برای دوستی انتخاب کنیم که ما را از بدی‌ها و کارهای نامناسب بازدارد؟	زیرا چنین دوستانی به ما یاری می‌رسانند و سبب پیشرفت ما می‌شوند.
۱۴. جمله‌ی «هرکس ادب ندارد، عقل هم ندارد.» از کیست و از این جمله چه نتیجه‌ای برای انتخاب دوست می‌گیریم؟	از حضرت علی (ع) است. نتیجه می‌گیریم که دوست خوب، خوش اخلاق و باادب است.
۱۵. امیرمؤمنان حضرت علی (ع) چه ملاک‌ها و معیارهایی را برای انتخاب دوست مهم دانسته‌اند؟	خیرخواه باشد و ما را از کارهای بد و ناپسند باز دارد. صادق و یکرنگ باشد. خوش اخلاق و باادب باشد.
۱۶. پیشوایان بزرگ دین اسلام در مورد انتخاب دوست چه سفارشی فرموده‌اند؟	با افراد عاقل، باایمان و نیکوکار دوستی کنیم و از افراد دروغگو، بخیل و سخن‌چین دوری کنیم.
۱۷. حضرت محمد (ص) در رابطه با بدترین افراد چه فرموده‌اند؟	بدترین افراد کسانی هستند که میان مردم سخن‌چینی می‌کنند و بین دوستان جدایی می‌اندازند.

صفحه ۱۴ کتاب درسی

فعالیت ۲

استفاده‌ی نادرست از اینترنت باعث شده است که عده‌ای از آن برای دوست‌یابی استفاده کنند. به نظر شما می‌توان به افراد ناشناس در اینترنت اعتماد کرد؟ خیر؛ زیرا ممکن است امنیت ما را به خطر بیندازد و برای ما و خانواده‌مان مشکل و دردسر ایجاد کند.

صفحه ۱۴ کتاب درسی

فعالیت ۴

معنی این ابیات چیست؟ گفت‌وگو کنید و معنی آنها را توضیح دهید.

من آن‌که بگویم که تو کیستی

تو اول بگو با کیان زبستی

تو در ابتدا بگو با چه کسانی زندگی کردی تا پس از آن، من بگویم که تو چگونه انسانی هستی.

تا تو را عقل و دین بیفزاید

همنشین تو از تو به باید

دوست و همنشین تو باید از خود تو بهتر باشد تا باعث افزایش عقل و دانایی و دین و ایمان تو شود.

(هر دو بیت به تأثیر دوست بر رفتار و اخلاق و شناخت انسان اشاره می‌کند.)

پاسخ‌ها	پرسش‌ها
الحمد لله رب العالمين	۱. خداوند را با کدام آیه از قرآن سپاس می‌گوییم؟
توحید	۲. یکی از اصول دینی و اعتقادی ما مسلمانان است که یعنی «خداوند یکتاست.»
یعنی خداوند یکتاست و جز او خدایی نیست.	۳. توحید یعنی چه؟
پسر عزیزم! بدان که اگر پروردگار تو شریکی داشت، پیامبران او نیز نزد تو می‌آمدند.	۴. حضرت علی (ع) درباره‌ی یکتایی خدا به فرزندشان چه فرمودند؟
۱- یکتایی ۲- مهربانی ۳- بخشنده‌گی ۴- دانایی و توانایی خداوند در همه‌ی این صفات برترین است.	۵. چهار مورد از صفات خداوند را نام ببرید.
بگو او خدای یکتاست.	۶. آیه‌ی «قُلْ هُوَ اللهُ أَحَدٌ» به چه معناست؟
اللهُ الصَّمَدُ	۷. کدام آیه از سوره‌ی توحید به بی‌نیازی خداوند اشاره می‌کند؟
(خداوند) فرزندی ندارد و فرزند کسی نیست.	۸. آیه‌ی «لَمْ يَلِدْ وَ لَمْ يُولَدْ» به چه معناست؟
وَلَمْ يَكُنْ لَهُ كُفُوًا أَحَدٌ	۹. کدام آیه از سوره‌ی توحید به بی‌همتایی خداوند اشاره می‌کند؟

در شعر به کدام صفات خداوند اشاره شده است؟ در این شعر گفته شده که خداوند یکتا، خوب و مهربان، دانا، توانا، پاک، بی‌ظنیر و آفریننده‌ی تمام زیبایی‌ها و خالق هستی است.

پیام شعر را در چند جمله برای دوستانتان بیان کنید. خداوند مهربان نیازهای همه را می‌داند و همه چیز را با نظم و هماهنگی آفریده است. او تنها آفریننده‌ی جهان است و با دانایی و توانایی خود جهان را اداره می‌کند. بنابراین وظیفه‌ی ما در مقابل این همه خوبی شکرگزاری است.

صفحه ۱۱ کتاب درسی

تدبّر کنیم

• این سوره را بخوانید و ترجمه‌ی آن را بنویسید.

به نام خداوند بخشنده‌ی مهربان

بگو او خدای یکتاست. (۱)

خداوند بی‌نیاز است. (۲)

فرزندی ندارد و فرزند کسی نیست. (۳)

و همتا و همانندی ندارد. (۴)

• نام این سوره چیست؟ توحید (اخلاص)

به نظر شما چرا این سوره به این نام معروف شده است؟

چون به یکتایی و بی‌همتایی خداوند اشاره کرده است و با خواندن این سوره با صفات خداوند آشنا می‌شویم و ما را به یکتاپرستی دعوت می‌کند.

• در این سوره به کدام صفت‌های خداوند اشاره شده است؟

یکتایی، بی‌نیازی، بی‌همتایی و اینکه خداوند پدر، مادر و فرزند ندارد.

صفحه ۱۲ و ۱۳ کتاب درسی

ایستگاه فکر

حالا با کمک دوستانت، عبارت زیر را در چند جمله کامل کن:

به نظر من، چیزی که باعث می‌شد یوسف در تنهایی چاه دلگرم و امیدوار باشد، این بود که ایمان داشت خدانهگهدار اوست و همه چیز به خواست و اراده‌ی او پیش می‌رود.

تمرین پنجم: آیه‌ی ۲۰ سوره‌ی مُزَّمَل را با رعایت علائم وقف (ج، ز، ط، م) بخوانید و اتصالات آن را مانند نمونه با فلش (↖, ↗) نشان دهید.

إِنَّ رَبَّكَ يَعْلَمُ أَنَّكَ تَقُومُ أَدْنَىٰ مِنْ ثُلُثِي اللَّيْلِ وَنِصْفَهُ وَثُلُثَهُ وَطَائِفَةٌ مِنَ الَّذِينَ مَعَكَ ۗ وَاللَّهُ يُفَصِّلُ اللَّيْلَ وَالنَّهَارَ ۗ عَلِيمٌ أَنْ لَنْ تُخْصَوْهُ فِتْنًا ۗ عَلَيْنَكُمْ ۚ فَاقْرَأُوا مَا تيسَّرَ مِنَ الْقُرْآنِ ۗ عَلِيمٌ أَنْ سَيَكُونُ مِنْكُمْ مَرْضَىٰ وَآخَرُونَ يَضْرِبُونَ فِي الْأَرْضِ يَبْتَغُونَ مِنْ فَضْلِ اللَّهِ وَآخَرُونَ يُقاتِلُونَ فِي سَبِيلِ اللَّهِ ۚ فَاقْرَأُوا مَا تيسَّرَ مِنْهُ ۗ وَأَقِيمُوا الصَّلَاةَ وَآتُوا الزَّكَاةَ وَاقْرَأُوا اللَّهَ قِرْطًا حَسَنًا ۗ وَ مَا تَقَدَّمُوا لِأَنْفُسِكُمْ مِنْ خَيْرٍ تَجِدُوهُ عِنْدَ اللَّهِ هُوَ خَيْرٌ وَأَعْظَمُ أَجْرًا ۗ وَاسْتَغْفِرُوا لِلَّهِ ۚ إِنَّ اللَّهَ غَفُورٌ رَحِيمٌ ﴿٢٠﴾

تمرین اول: معنای این کلمه‌های قرآنی را روبه‌روی آنها بنویسید.

قلوب: قلب‌ها، دل‌ها

مؤمنون: مؤمنان، افراد باایمان

رُزُق: روزی

صلاة: نماز

تمرین دوم: معنای صحیح را علامت بزیند.

۱- برپا می‌دارند

۱- انفاق می‌کنند

۱- یُقیمون:

۲- برپا می‌دارند

۲- انفاق می‌کنند

۲- يُتفقون:

تمرین سوم: آیه‌ی ۳ سوره‌ی بقره را بخوانید و ترجمه‌ی آن را کامل کنید.

۱- الَّذِينَ يُؤْمِنُونَ بِالْغَيْبِ وَيُؤْتُونَ الصَّلَاةَ

کسانی که ایمان می‌آورند به غیب (نهان) و برپا می‌دارند نماز را

و از آنچه به آنها روزی دادیم، انفاق می‌کنند.

۲- وَمِمَّا رَزَقْنَاهُمْ يُنْفِقُونَ ﴿٣﴾

به کمک تصویر صفحه‌ی ۸ کتاب درسی، با دوستان خود درباره‌ی اهمیت خواندن نماز و وقت آن گفت‌وگو کنید.

نماز یکی از مهم‌ترین اعمال دینی است که اگر قبول درگاه قرار گیرد، عبادت‌های دیگر هم پذیرفته می‌شود. بهتر است انسان به هنگام وقت نماز، کارهای خود را رها کرده و برای رضایت خدا نماز اول وقت بخواند.

آیه‌ی ۱۰۳ سوره‌ی نساء را بخوان و بگو کلمه‌ی «صلاة» چند بار در این آیه آمده است؟ ۳ بار

تمرین اول: معنای کلمه‌ها را روبه‌روی آنها بنویسید.

آلله: خدا
أرض: زمین
سماوات: آسمان‌ها
رسول: پیامبر (فرستاده)

تمرین دوم: معنای صحیح را علامت بزنید.

- ۱- جنود: لشکریان فرشتگان
۲- مَبَشِّر: بشارت دهنده هشداردهنده
۳- نَذِير: بشارت دهنده هشداردهنده

تمرین سوم: جمله‌های قرآنی را بخوانید و ترجمه‌ی آنها را کامل کنید.

۱- فَقَالُوا رَبُّنَا رَبُّ السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضِ (۱۴) سوره‌ی کهف

پس گفتند: پروردگار ما، پروردگار آسمان‌ها و زمین است.

۲- إِنَّ فِرْعَوْنَ وَ هَامَانَ وَ جُنُودَهُمَا كَانُوا خَاطِئِينَ (۸) سوره‌ی قصص

قطعاً فرعون و هامان و لشکریان آن دو، خطاکار و گناه‌کار بودند.

۳- يَا أَيُّهَا النَّبِيُّ إِنَّا أَرْسَلْنَاكَ شَاهِدًا وَ مُبَشِّرًا وَ نَذِيرًا (۴۵) سوره‌ی احزاب

ای پیامبر قطعاً ما فرستادیم تو را گواه و بشارت‌دهنده و هشداردهنده.

جمله‌های قرآنی این جلسه را بخوان و بگو کدام یک از این جمله‌ها با پیام قرآنی درس اول ارتباط دارد.

و تُسَبِّحُوهُ بُكْرَةً وَ آصِيلاً

و تسبیح بگویند و ستایش کنید او (خدا) را بامداد و شامگاه.

با توجه به این دو تصویر (صفحه‌ی ۱۴ کتاب درسی) درباره‌ی یاری رساندن خداوند به رزمندگان اسلام، گفت‌وگو کنید.

خداوند همواره مؤمنانی را که در راه خدا جهاد می‌کنند، یاری می‌کند و به آنها وعده فتح و پیروزی می‌دهد. از نمونه‌های یاری خداوند می‌توان به موارد زیر اشاره کرد:

- ۱- فتح مکه به دست مسلمانان که بدون جنگ و خون‌ریزی این شهر به دست مسلمانان فتح شد.
- ۲- آزادسازی خرمشهر که با وجود تعداد کم رزمندگان و تعداد زیاد نیروهای بعثی عراق، رزمندگان توانستند پیروز شوند و این شهر را آزاد کنند.

پس از خواندن خبرهای صفحه‌ی ۲۱ کتاب درسی، چه پرسش‌هایی در ذهن شما مطرح شد؟ دو مورد را بنویسید.

- ۱- این افراد بعد از برگرداندن کیف به صاحبانشان چه احساسی داشتند؟
- ۲- صاحبان کیف بعد از گرفتن کیف خود چه حسی داشتند و چگونه از فرد امانتدار تشکر و قدردانی کردند؟ خود را به جای شخصیت‌های این خبرها قرار دهید.

چه احساساتی در شما پیدا می‌شود؟

اگر من به جای صاحب کیف بودم:

- ۱- آرامش خود را حفظ کرده و به خدا توکل می‌کردم.
- ۲- خانواده‌ی خود را بدون نگرانی باخبر می‌کردم تا از همفکری آنها استفاده کنم.
- ۳- برای اطلاع دادن و پیدا کردن کیف به صورت قانونی اقدام می‌کردم.

اگر من به جای یابنده‌ی کیف بودم:

- ۱- با خانواده‌ی خود مشورت می‌کردم که چگونه و از چه راهی کیف را به صاحبش برگردانم.
- ۲- به خدا توکل می‌کردم و از او می‌خواستم که مرا در رساندن این امانت به صاحبش کمک کند.

چه تصمیمی می‌گرفتید؟

اگر من به جای یابنده‌ی کیف بودم: (پس از باز کردن کیف و آگاهی از اشیای داخل آن)

- ۱- وسوسه نمی‌شدم که آن را به صاحبش برنگردانم.
- ۲- به خوبی از امانت نگهداری می‌کردم تا آن را سالم به صاحبش برسانم.
- ۳- وقتی امانت را به دست صاحبش می‌رساندم، خدا را شکر می‌کردم و به خود مغرور نمی‌شدم.

اگر من به جای صاحب کیف بودم: (پس از آگاهی از پیدا شدن کیف)

- ۱- به خاطر امانتداری به نحو شایسته و با احترام از فرد یابنده قدردانی و تشکر می‌کردم.
- ۲- خدا را شکر می‌کردم که کیفم پیدا شده و مقداری از پول آن را به نیازمندان می‌دادم.

فرض کنید این کیف متعلق به یکی از اعضای خانواده‌ی شما است، از یابنده‌ی آن چه انتظاری دارید؟ چرا؟

فرد امانتداری باشد و کیف را صحیح و سالم به صاحبش برساند؛ فرق نمی‌کند که این فرد از اعضای خانواده‌ام باشد یا نباشد.

ب) در مورد کاربرد هریک از لوازم زیر در کلاس گفت و گو کنید.

نمایشگر: وظیفه‌ی نمایش داده‌ها و اطلاعات را به عنوان یکی از ابزار خروجی بر عهده دارد.

موش واره: از ابزار ورودی است که به کمک آن، فرمان‌های خود را به سیستم وارد می‌کنیم.

صفحه کلید: از ابزار ورودی است که به کمک آن، اطلاعات و داده‌ها و فرمان‌هایی را به سیستم وارد می‌کنیم.

چاپگر: از ابزار خروجی است که به کمک آن، اطلاعات دلخواه خود را چاپ می‌کنیم.

الف) در مورد نام و تفاوت هریک از حافظه‌های زیر در کلاس گفت و گو کنید.

هارد دیسک	لوح فشرده (سی‌دی)	فلش مموری

هارد دیسک نسبت به فلش مموری و لوح فشرده ابعاد بزرگ‌تری دارد و فلش مموری به مراتب بسیار کوچک‌تر است. هارد دیسک می‌تواند میزان فایل بیشتری نسبت به فلش مموری و لوح فشرده ذخیره کند و لوح‌های فشرده به مراتب گنجایش پایین‌تری دارند.

سرعت انتقال اطلاعات در فلش مموری سریع‌تر از هارد دیسک می‌باشد.

ب) به نظر شما لوح فشرده چه کاربردهایی دارد؟

برای ذخیره‌ی اطلاعات دیجیتالی مانند برنامه‌ها، نرم‌افزارها، عکس، فیلم، فایل‌های صوتی و بازی‌ها به کار می‌رود.